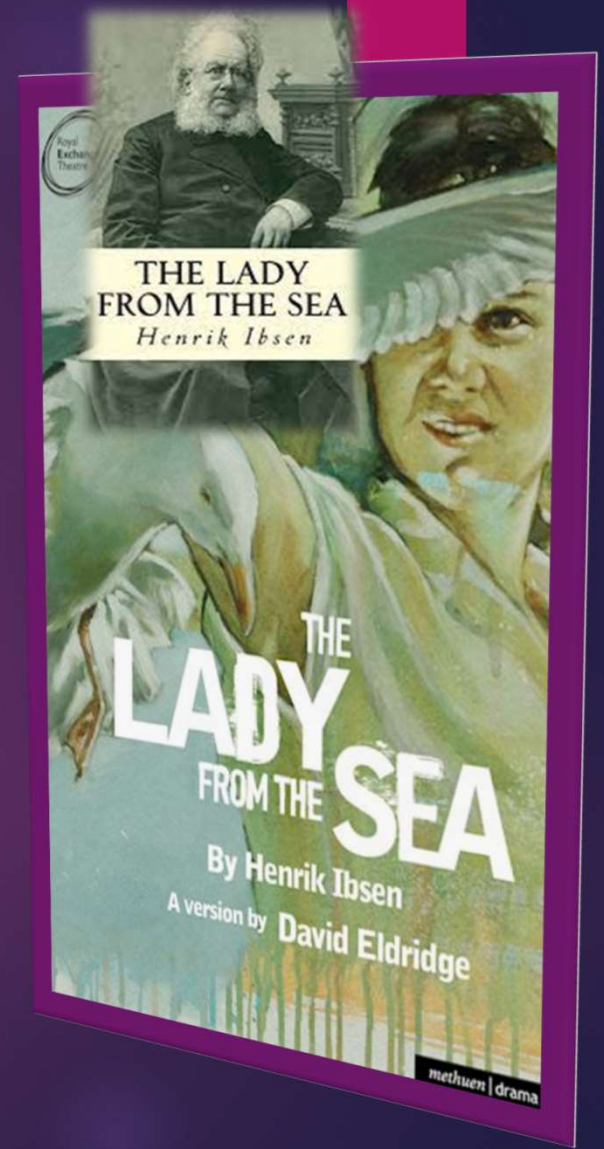
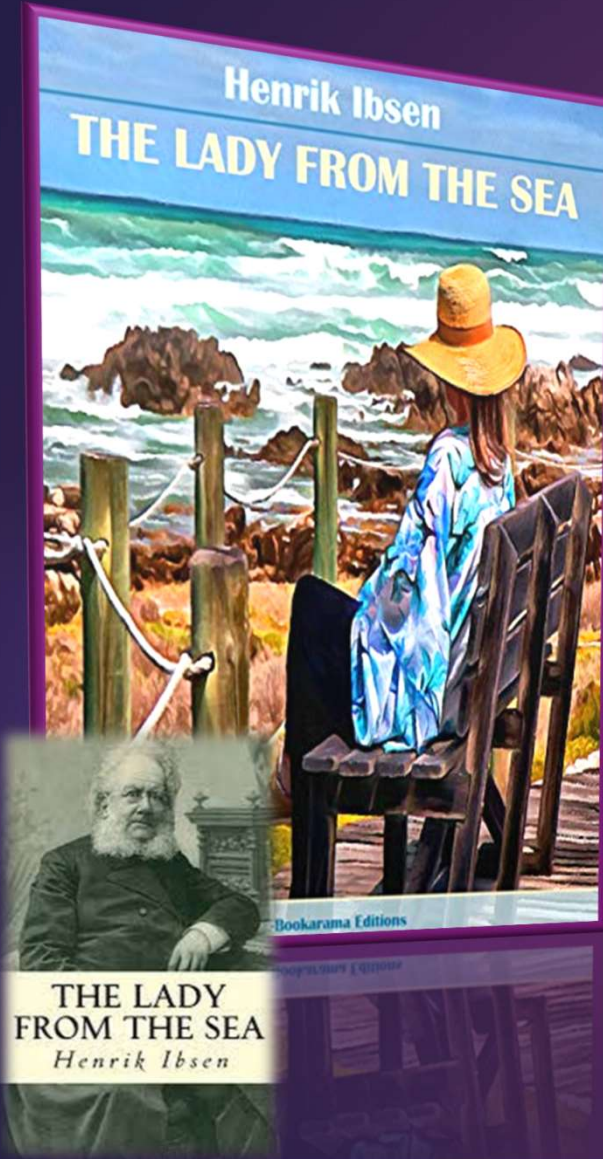


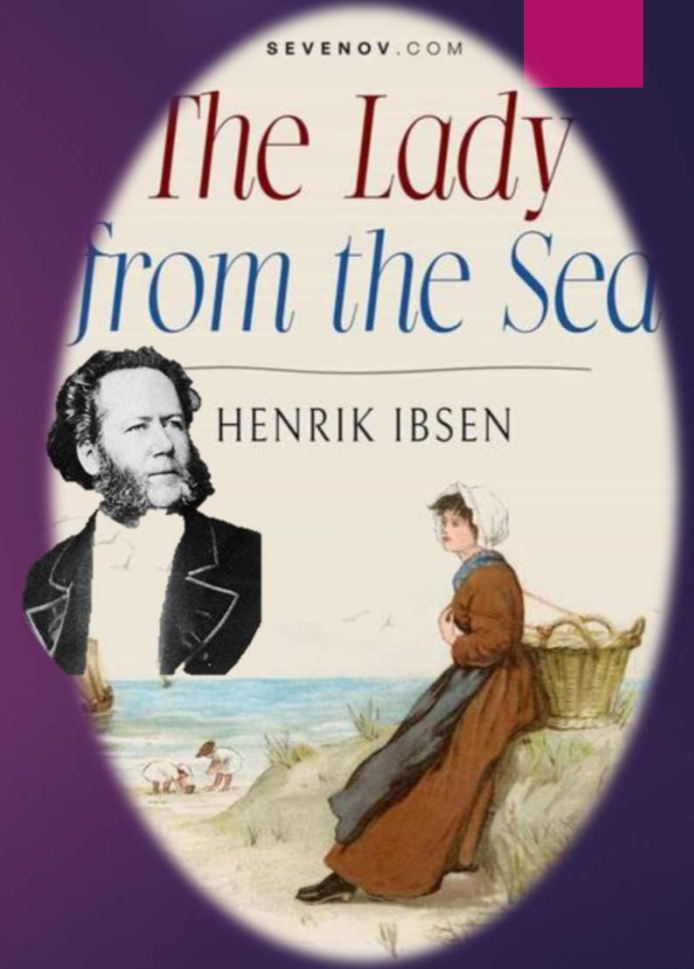
Denizden Gelen Kadın

Kadir Has Üniversitesi, Herkese Açık Ders
Orta Üst Sınıfın Suçları Korkuları ve Sözde Aydınlanması
Prof. Dr. Nihat Berker
Hazırlayan ve Sunan,
H. Cihan Durmuşoğlu, 31 Ocak 2024



İçerik

- ▶ Oyunun Künyesi
- ▶ Oyunun Kısa Özeti
- ▶ Oyun Karakterleri
- ▶ Karakterlerin Analizi
- ▶ Oyunun Detaylı Analizi
- ▶ Bahar Akpınar Kaleminden Denizden Gelen Kadın
- ▶ Türkiye'de ve Dünyada Sahnelenmesi
- ▶ Dünya Sinemasında Denizden Gelen Kadın
- ▶ Kaynakça



Oyunun Künyesi

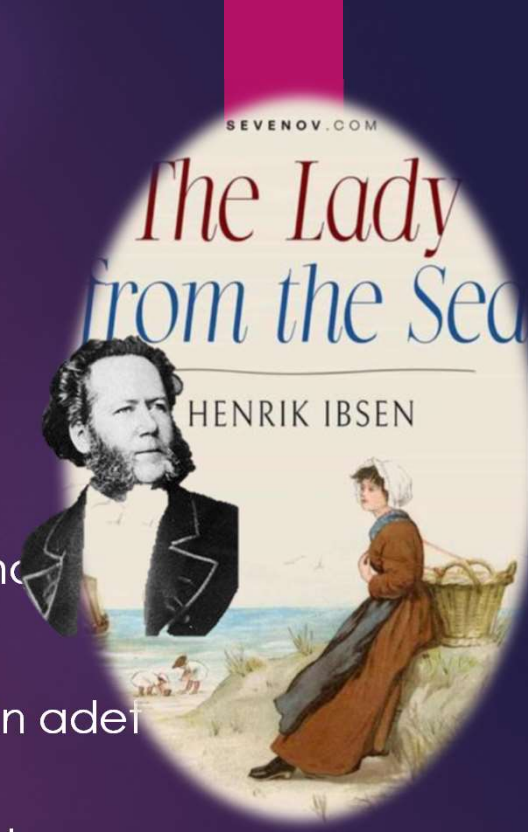
- ▶ **Yazan:** Henrik Ibsen
- ▶ **Yayınlandığı yer ve yıl:** Norveç- 1888
- ▶ **Orijinal dil:** Norveççe
- ▶ **Orijinal ismi :** Fruen fra havet (Norveççe)
- ▶ **Konusu :** Evlilik ve Özgürlük
- ▶ **Türü :** Trajedi
- ▶ **Geçtiği yer :** Küçük bir fiyord kasabası
- ▶ **Oyun** 5 perdeden oluşuyor
- ▶ **Etkilendiği şarkı :** Agnete og Hagemanten Balladında
- ▶ **Londra Prömiyeri** 11 Mayıs 1891 yılında
- ▶ **Çevirisi:** Dünya Dillerine ve 2006 yılında Beliz Güçbilmez ve Ümmühan Kahraman Güneş tarafından Türkçe'ye çevrilir.



Sjökungens drottning (1911) by John Bauer, published in *Bland tomtar och troll* to illustrate Helena Nybloms retelling of the ballad.

Oyunun Künyesi

- ▶ İlk perdeyi 10-16 Haziran 1888,
- ▶ İkinci perdeyi 21-28 Haziran 1888,
- ▶ Üçüncü perdeyi 2-7 Temmuz 1888,
- ▶ Dördüncü perdeyi 12- 22 Temmuz 1888,
- ▶ Beşinci perdeyi 24-31 Temmuz 1888 tarihlerinde kaleme almış,
- ▶ 25 Eylül'e kadar üzerinde çalışmaya devam edip daha sonra basılma için Münih'e yollamıştır.
- ▶ Denizden Gelen Kadın, 28 Kasım 1888 tarihinde Kopenhag'da on bin adet basılmıştır.
- ▶ **Oyunun ilk sahnelenişi** 12 Şubat 1889 günü iki ayrı tiyatrodan yapılmıştır. Weimar'daki Hoftheater ve Christiana Theater. Christiana Theatre'de oyunun yönetmeni Bjorn Bjornson'dur. Dr. Wangel ve Ellida rollerini Sigvard ve Laura Gundersen paylaşırlar.



Oyunun Karakterleri

- ▶ **Ellida Wangel:** Dr. Wangel'in ikinci ve doktordan yaşça küçük eşi
- ▶ **Dr. Wangel:** Ellida'nın kocası, doktor
- ▶ **Bolette Wangel:** Dr. Wangel'in ilk eşinden olan büyük kızı
- ▶ **Hilde Wangel:** Dr. Wangel'in ilk eşinden olan küçük kızı
- ▶ **Arnholm:** Bolette'nin eski öğretmeni
- ▶ **Lyngstrand :** Heykeltıraş,gezgin, hastalıklı ve çelimsiz
- ▶ **Ballestad :** Ressam, berber,marangoz,mızıka topluluğunun başkanı
- ▶ **Yabancı, Denizci**
- ▶ **Turistler :** Kasabaya gelen gezginler
- ▶ Dr Wangel'in ölmüş karısı da dramatik yapıyı güçlü bir şekilde etkiler



Oyunun Özeti



- ▶ Olaylar Norveç'in kuzeyinde bir liman kasabasında geçmektedir. Fiyorda yakın bir evde Dr. Wangel, kendisinden yaşça çok küçük karısı Ellida ve doktorun ilk karısından iki genç kız ile yaşamaktadır.
- ▶ Oyun Bolette, Ballasted ve Lyngstrand'ın söyleşimiyle açılır, Ballasted yapmayı planladığı resim kompozisyonundan bahseder; Fiyord içinde bir kaya üzerinde «denizden ayrı düşmüş ve tekrar denize dönme yolunu bulamadığı için ölmüş» bir denizkızı yapmayı planlamaktadır.
- ▶ Söyleşinin geçtiği verandayı doktorun kızları ölmüş annelerinin doğum günü için süslemişlerdir.
- ▶ Dr.Wangel ve arkadaşı aynı zamanda büyük kızının eski öğretmeni Arnholm ve en sonra denizden gelen ıslak saçları ile Ellida sahneye girer.
- ▶ Daha ilk perdede doktor ve Ellida'nın evliliğinin kızları kapsamayan sorunlu bir ilişki olduğu sezilir.
- ▶ Doktorun karısı Ellida standardın dışında aykırı ve kimselere benzemeyen zamanının önemli bir kısmını deniz kenarında ve her koşulda yüzerek geçiren denize aşık bir kadındır, öyle ki; «insanların suda yaşamayı terk ettikleri için mutsuz olduklarını» söyleyecek kadar denize tutkundur. doktorun mevcut düzenine ayak uyduramamıştır. Ne düzenle ne de doktorun kızları ile iletişim içindedir.
- ▶ Ellida'nın geçmişi de denizle ilintili olarak kurulmuştur çünkü bir deniz feneri bekçisinin kızıdır. Evleninceye kadar deniz fenerinde yaşamıştır. Annesi melankoli hastasıdır, intihar etmiştir.

Oyunun Özeti

- ▶ Kasaba halkı ona “**Denizden Gelen Kadın**” adını takmıştır. Hatta rahip bile normal bir Hristiyan adı yerine eski bir Viking gemisinin adını koyduğu için babasını aforoz etmiştir, Ellida bu açıdan da küçüklüğünden beri zaten kasaba halkı tarafından garipsenmiştir.
- ▶ Babası da ölünce Ellida yalnız kalınca doktorun evlenme teklifini başka bir seçeneği olmadığı için kabul etmiştir.
- ▶ Son derece mutsuz ve hatta akıl hastalığını çağrıştırır şekilde histerik hayaller görmektedir. Birkaç aylıkken ölen çocuğunun gözlerine takıntılıdır, gözler hakkında ürkütücü ve gerçek olmayan tanımlar yapar.
- ▶ Doktor eşini çok sever ama eşinin mutsuzluğunun nedenini bir türlü anlayamaz. Arkadaşı ve büyük kızı Bolette’nin eskiden hocası olan Arnholm’dan yardım evlerine gelip Ellida’yla konuşmasını ve sorun neredeyse çözümüne yardım etmesini ister. Çünkü geçmişte karısı ile Arnholm’un arasında bir gönül bağı olduğunu düşünmektedir.
- ▶ Ancak Arnholm, babanın kendisini kızı Bolette için çağırdığını sanır.
- ▶ Bolette’yi serpilmiş ve güzel bir genç kız olarak görünce ona hayranlık besler.

Oyunun Özeti



- ▶ Ellida Arnholm ile söyleşisinde kendisini denize bağlayanın geçmişte yaşanan bir bağlantılı olduğunu anlatır. Bu kurgu Ibsen'in oyunlarında sıkça görülen bir durumun yani geçmişte yaşanmış bir olayın gölgesinin oyunun şimdisine düşmesidir.
- ▶ Ellida'nın deniz tutkusunda ve mutsuzluğunun merkezinde bir yabancı vardır. Bu yabacının adını bilmeyiz. Yabancı ile her türlü bilgiyi Ellida'dan öğreniriz. O geçmişte Ellida'yı sevmiş, Ellida da onu sevmiştir. Ortak tutkuları denizdir. Hep deniz üzerine konuşurlar.
- ▶ Yabancı bir denizcidir ve adı cinayete karıştığı için kasaban kaçmak zorunda kalır, ayrılmadan önce birbirlerinin yüzüğünü bir anahtarlıkla birleştirerek denize atmış, ritüelistik bir evlilik yapmışlardır. Yabancı mutlaka geri döneceğini, Ellida da onu bekleyeceği konusunda birbirlerine söz vermişlerdir.
- ▶ Yabancının kasabadan ayrıldıktan sonraki macerasını Lyngstrand'dan öğreniriz,
- ▶ Lyngstrand geçmişle ilgili hikayeyi neden zayıf ve hastalıklı olduğunu açıklarken anlatmıştır, annesi ölünce babası kendisini hemen bir gemiye yazdırmıştır ve böylece bütün denizleri dolaşmaya başlamıştır. Seferlerden birinde bir gemici gazeteleri okurken büyük bir öfkeye kapılmış «demek evlendi» diye bağırdığına şahit olmuştur, daha sonra gemi bir kazaya uğramış ve batmış Lyngstrand uzun süre soğuk suda kaldığı için ciğerlerinden hastalanmış ancak öfkeli gemici boğularak ölmüştür.

Oyunun Özeti

- ▶ Ellida anlatılan hikayenin kendi nişanlısı ile ilgili olduğunu anlar.
- ▶ Evlendikten sonra yabancından verdiği sözü hatırlatır bir mektup almıştır. Mektupta Ellida'ya verdiği sözlerini hatırlatmış ama Ellida ise artık evli olduğu için ilişkilerinin bittiğini bildiren bir cevap yazmıştır.
- ▶ Yabancı Ellida'nın onu istemediğine ilişkin mektubuna Ellida'nın düşüncesini ve kararını hiçe sayarcasına geri geleceğini ve onu alıp götüreceğini bildiren bir başka mektup daha yollamıştır.
- ▶ Ellida evlenmeden önce gerçeği Dr.Wangel'le de paylaşmış ancak yabancının kuzeye giden bir gemi ile gittiğini söylemek yerine intihar ettiğini belirtmiştir.
- ▶ Dr.Wangel'in karısına daha iyi geleceğini umduğu açık deniz kıyısındaki şehre taşınma planı üzerine Ellida kocasına hiçbir şeyin kendisine iyi gelmeyeceğini sorunun kendi içinde olduğunu ve gerçeği kocasına söyler.

**the Lady from
the Sea**



Henrik Ibsen

Oyunun Özeti

- ▶ Oyununun sonlarında yabancının aniden bir günlüğüne geri döndüğünü ve Ellida'yı almaya geldiğini öğreniriz.
- ▶ Yabancı Dr Wangel'in evine gelmiş ve «**kendisine ait**» olanı almaya geldiğini söylemiştir.
- ▶ Yabancı, Doktor'un bütün tehditlerine ve korumacı tavrına, Ellida'nın olumsuz ve şiddetli karşı koyuşuna rağmen bir günlük süre vererek Ellida'yı geri almaya geleceğini söyleyerek ayrılır. Bu durum Ellida'yı büyük bir açmazın içine sokmuştur.
- ▶ Son gelişmeler karşısında Ellida kocası ile ilişkisini masaya yatırır;
 - ▶ Ellida kocasına onunla evlenirken, şartların onu zorladığını, kendi iradesiyle onunla evlenmediğini, bir nevi ona **kendini sattığını** doktorun da kendisini **satın aldığı**nı söyler.
 - ▶ Kocasından kendisini özgür bırakmasını ve vereceği karara saygı duymasını ister.
- ▶ Doktor ise yabancıyı seçerse sonucu belli olmayan meçhul bir geleceğe doğru yol alacağını, kendisi ile kalırsa bütün sorumluluğu kocasının üstleneceği güvenli bir hayatı olacağını söyler.
- ▶ Ellida kocasının ona özgürlüğünü vermesi ve tüm sorumluluğu üstüne alması gerektiğini ancak bu koşullarda sağlıklı karar vereceğini söylemesi üzerine en sonunda kocası bu özgürlüğü Ellida'ya verdiğini söyler.

Oyunun Özeti

- ▶ Tüm belirtiler özellikle Ellida'nın yaklaşımı ertesi gün yabancı ile gideceğine işaret etmektedir.
- Dr Wangel/Ellida/yabancı nın üçlü ilişkisi devam etmekteyken ikincil olarak da Bolette/Lyngstrand/Arnholm'un ilişkisine şahit oluruz.
- Lyngstrand heykeltıraş olarak uzaklara gideceğini ve ünlü olup para kazanarak geri döneceğini, bu süreçte Bolette'nin kendisini beklemesini talep eder.
- Bolette ise sağlığının iyi olmadığını, ömrünün uzun olamayacağını hesap ederek kendisini beklemek üzere söz vermekte bir sakınca görmez,

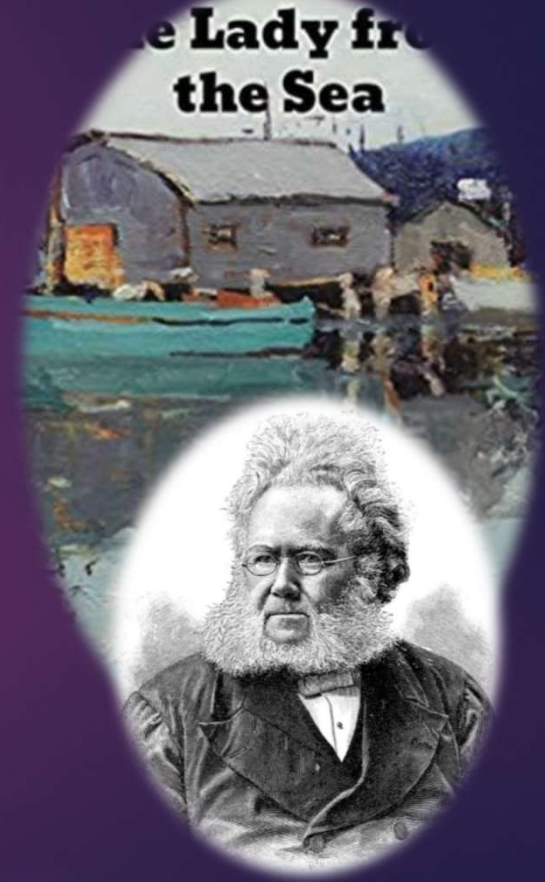
Oyunun Özeti

- ▶ Lyngstrand bu sözü aldıktan sonra kendince «geri döndüğüm zaman Bolette yaşlanacak, belki de döndüğüm tarihte Bolette'nin şu anki yaşında olacak Hilde ile birlikte olmam daha doğru olur» şeklinde gizli düşünceleri vardır.
- ▶ Arnholm ise Bolette'ye evlilik teklif eder, Bolette'nin hayali olan yeni şeyler öğrenme, yaşadığı şehirden gitme gibi arzularına da karşılık vereceğini vaad ederek Bolette'nin gönlünü çelmeyi başarır. Bolette evlilik teklifini kabul eder.
- ▶ Ellida'ya gelince bütün belirtiler yabancı ile gideceğine işaret etmekteyken Dr Wangel ile kalmaya karar verir.
- ▶ Ellida'nın fikrini değiştirmesine neden olan; kocasının Ellida'yı tercihini yaparken ona «**özgürsün**» demesi ve sorumluluğunu hatırlatmasıdır.
- ▶ Özgür iradesi ile seçimini yapan Ellida'nın 5-6 yıl süren mutsuz evlilikleri sona ermiş ve hatta kocasının çocuklarını da benimseyeceğine ilişkin kuvvetli emareler göstermiştir.
- ▶ Tıpkı Ellida gibi Bolette de kendisinden yaşça büyük bir adamla huzulu ve güvenli bir geleceğe adım atarak evlenmeye ikna olur.
- ▶ Oyun tüm taraflar için mutlulukla son bulur.

Oyunun Yayımlandığı Tarihte Yapılan Eleştiriler

- ▶ **Erol Durbach:** Mutlu sonla bittiği için İbsen'in en az inandırıcı ve «hafif» oyunu olduğunu söyler
- ▶ **Maurice Valency:** Mutlu sonun İbsen açısından beklenmedik bir geri çekilme olarak değerlendirir ve finalin inandırıcı olmadığını, özellikle son perdenin hayat belirtisi olmayan bir sakinlik taşıdığı görüşündedir.
- ▶ **Bjorn Hemmer:** Mutlu sonla bitmesinin altında bir ironi veya belirsilik yatma düşüncesi olduğunu söyleyerek, ironi ve belirsizliğin modernizmin ana estetik düşünceleri olduğunu ve bu yüzden eserin modernitenin, modernist ideologları ve romantik idealistleri kızdırdığı söyler.
- ▶ **Tori Moi:** Değerinin altında değerlendirilerek göz ardı edildiğini ifade eder. İbsen'in her bakımdan modernist oyunu «Bir Bebek Evi»nde evlilik kurumuna yönelik sorduğu soruların bir kısmının son modernist oyunu olan bu eserde cevaplandığını, «Bir Bebek Evi»nin sonunda «bir evlilik nasıl olmalıdır?» sorusuna bu oyunda kısmen cevaplandığını ifade eder.
- ▶ **Bernard Show:** Hayal edilebilecek en şiirsel konudur.

Karakter Analizleri



Dr Wangel

- ▶ Mülkün ve kadınların sahibidir
- ▶ Sınıfsal ve ataerkil olarak egemen güçtür,
- ▶ Doktor olarak üst sınıfta konumlanır ve bu sıfatı kendisine başka egemenlik alanları açar,
- ▶ Baba, koca,doktor ve mülk sahibi olarak tahakküm kurandır,
- ▶ Ataerkil düzenin sürmesi için çaba sarf eder,
- ▶ Yaşı Freeman (yabancı) karşısında zaafa düşürür,
- ▶ Ellida'yı psikanaliz seanslarına aldığı bölümler doğrudan güç gösterisidir.

Freeman (Yabancı)(Denizci)

- ▶ Evlenmek için para kazanmakla uğraşır.
- ▶ Göçer değildir ama işi gereği devamlı dolaşmak zorundadır.
- ▶ Eskiden sahip olduğunu geri almaya gelmiştir.
- ▶ Ellida'nın üzerideki gücü ataerkil bir güçtür ancak etkisi gittikçe zayıflamaktadır.
- ▶ Orta sınıftandır; ezilenlerin ezenidir, düzenin sürmesini isteyendir ancak daha çok sermaye ihtiyacı olduğunu farkındadır.
- ▶ Gençliği ile Wangel üzerinde tahakküm kurmaya çalışsa da mevcut birikimi bunu başarmak için yeterli olmayacaktır.
- ▶ Önceleri çatışma içinde olsa bile daha sonraları ataerkil düzlemde Wangel ve Arnholm ile işbirliği yapar.
- ▶ Dr Wangel'in negatif ataerkil bir kopyasıdır.
- ▶ Anlayışsız ve şiddet eğilimli olarak kadını sokakta bekleyen kaçınca ne olacağını gösteren ve üstlendiği bu rolle elitleri aklayan (Wangel ve Arnholm) konumdadır.
- ▶ Tehdit unsuru olarak kadını güçsüzleştiren konumdadır. Ellida'ya davranışı onu maço bir konuma sokar.

Ballasted

- ▶ Emeği ile geçinir, eski bir gezgin oyuncudur.
- ▶ Alt sınıfın en altında bir yerlerde konumlanmıştır.
- ▶ Yerleşik değildir ama göçer de değildir, arada kalmıştır.
- ▶ Eskiden göçer olmasının avantajlarını kullanarak (birçok işi becerebilme yetisi) tek bir işe bağlı kalmaz, proleterleşmeye direnir ve bağımsız kalır.
- ▶ Doğrudan Wangel'in etkisi altında olmadığından Wangel onun üzerinde tam bir tahakküm kuramaz.
- ▶ Wangel'in arka planda ona muhtaç olmasını güçlenme stratejisi olarak kullanır, sistemin sürmesini istemez ama yeterli gücü olmadığından ne yapacağını bilemez.
- ▶ Lyngstrand'la ve Hilde ile eşit bir ilişki içindedir.
- ▶ Ataerkinin dışında konumlanır.
- ▶ Kadın veya erkek olduğu belirtilmez, ataerki bağlamında ötekidir ve yok sayılır.

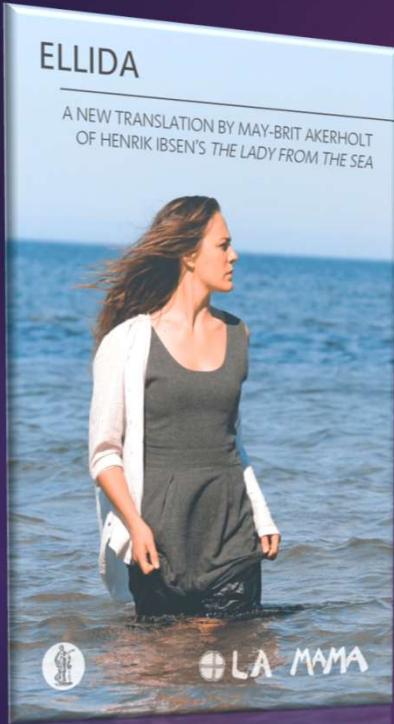
Hilde

- ▶ Düzene baş kaldırır asidir,
- ▶ Babasının kızı olmayı kabul etmez,
- ▶ Üvey annesinden sevgi bekleyen bir küçük kızdır,
- ▶ Gelinlik hayali siyahtır. Evlilik onun için mutluluk verici olmaktan çok karabasadır.
- ▶ Mitolojide kötü kadın Lilith'in eşdeğeri olarak vahşi ve kötü olarak çizilmiştir portresi

Hilde

- ▶ Babasına ve dolayısıyla ataerkine direnir.
- ▶ Özgür olan kardeştir. cesur, alaycı ve üvey annesinden sevgi bekleyen ama bunu göremeyen biridir.
- ▶ Wangel'in ve Bolette'nin güçleri yetse de onlara direnir.
- ▶ Bolette gibi sandığa sahip değildir dolayısıyla düzene de tabi olmak zorunda değildir.
- ▶ Her an çantasını alıp gidebilir.
- ▶ Bolette gibi ataerkine tabi olmadığından ev işleri umrunda değildir.
- ▶ Öğrenci, eş, hasta olmadığı için disiplin alanları onu ataerkil alanlara geri çekmek için zorlayamaz.
- ▶ Ekonomik sermayesi yoktur, asi davranışları yüzünden baba da ona aktarımda bulunmaz.
- ▶ Ballasted ve özellikle Lyngstrand'la arkadaşır.
- ▶ Lyngstrand'ın gizli senaryolarına destek olarak Arnholm'a yüklenir.
- ▶ Baba topraklarını terk etme yönünde gizli senaryonun kamusal ilanından sonra babanın tahakkümünden kurtulmak için çabalar.

Ellida



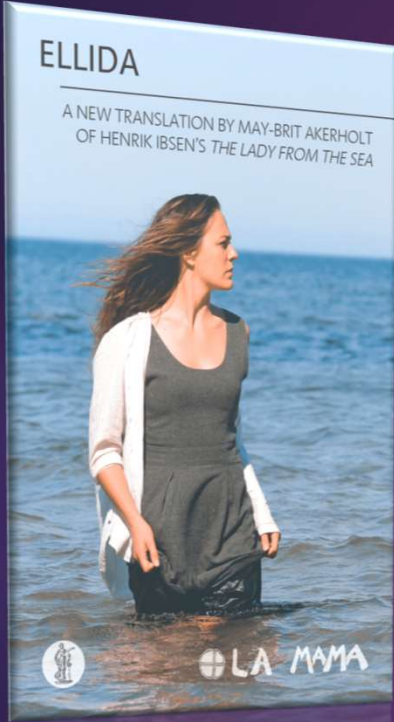
- ▶ Denizle yakın bir ilişki içindedir. Kasabalılar ona «Denizden Gelen Kadın» adını takmıştır..
- ▶ Lysanger'e de deniz kıyısındaki Skjoldviken'den gelmişti. Üstelik bir deniz kızıdır o.
- ▶ Yerleşme sorunu çekmektedir.
- ▶ Ataerkil sistem onu yok etmektedir.
- ▶ Deniz'e tutkundur.
- ▶ Hava şartları nasıl olursa olsun hergün denizde yüzer.
- ▶ Ellida'yı denize bağlayan onun her gün deniz kenarına gitme dürtüsü asıl gerçek bu tutkudan daha farklı bir olayın sonucudur



Ellida

- ▶ Ellida için denizden ayrı olmak karada olmak kendine ait olmayan bir dünyada nefes alıp vermek gibidir.
- ▶ Ellida iki erkek arasında sıkışıp kalmıştır.
- ▶ Ellida ismi Norveç dilinde tanındık olmaması ötekiliğin ilk adımı olarak değerlendirilebilir. (Hedda Gabler ve Rosmersholm için de aynı şey geçerlidir)
- ▶ Ellida karakteri, kuzey Avrupa ve Viking kültürü ile mitolojisinden esinlenerek yaratılmıştır. Andersen'in masalları ile İbsen'in dinlediği gerçek hayat hikayesi de bu karakterin yaratılmasında etkili olmuştur.

Ellida



► Denize olan tutkusunu piyeste aşağıdaki gibi ifade eder.

- **Arnholm:** Ee iyi de, Kara hayvanıyız biz.
- **Ellida:** Ben hiç öyle düşünmüyorum.
- **Arnholm:** Karada yaşamıyor muyuz?
- **Ellida:** Öyle olması gerektiğini düşünmüyorum. İnsanlar kendilerini daha en baştan denizde yaşamaya alıştırsalardı, daha doğrusu denizle iç içe yaşamaya, şu anda olduğumuzdan daha kusursuz olurduk. Yani daha mutlu ve daha iyi... (...) Evet. Acı gerçek bu. Ve bence insanlar içgüdüsel olarak bir sorun olduğunun farkındalar. Hayatları boyunca bunu gizli bir pişmanlık, sürekli bir ıstırap olarak taşıyorlar. İnan bana ... İnsanın yeryüzündeki mutsuzluğunun kökeninde bu yatıyor. İnan bana bu böyle S:187•



Lyngstrand

- ▶ Lyngstrand, düzene adapte olamayan kişidir.
- ▶ Heykeltraş olarak sanatçı kişiliği düzene ayak uydurmasını engellemektedir.
- ▶ Ballasted gibi hem alt sınıftandır hem de ötekilerden biridir.
- ▶ Bir yere yerleşememiştir ve göçmen kuşlar gibi güneye hareket eder.
- ▶ Hem ekonomik hem ataerkil sistemden hoşnutsuzdur.
- ▶ Sakar ve hastalıklı olması nedeniyle serseri mayın gibi ortalarda dolaşır sakarlığı otoriteye ve ataerkine tepkidir.
- ▶ Arnholm'dan farklı dinamikler geliştirerek Bolette'ye evlenmeyi teklif eder

Lyngstrand

- ▶ Oyundaki diğer önemli işlevi; hastalıklı bir insan olmasına neden olan deniz kazasını anlatması ve o kazada boğulan denizci ile ilgili anlattıklarıdır.
- ▶ Bolette ile söyleşisinde evlilik içinde kadın ve erkeğin rolüne bakışı kayda değerdir. Son derece ataerkil ve kadının adanmışlığa ilişkin bir düşünce biçimidir.
 - ▶ *Evlenince kadınlar kocalarına benziyor, kocalarının okuyup öğrendikleri hayalleri aynen karısına geçiyor.*
 - ▶ *Böyle bir mucize ancak eşlerin sadık sevgi dolu ve gerçekten mutlu oldukları bir evlilikte gerçekleşiyor*
 - ▶ *Kocaların benzer şekilde karılarından etkilenmeleri mümkün değil çünkü erkeğin yaşam amacı vardır.*
 - ▶ *Sanatçı bir erkeğin eşinin de yaşam amacı onun da kocasının sanatı için yaşamasıdır.*
 - ▶ *Bir kadın bu amacı güderken kendini son derece mutlu hissedecektir.*

Bolette

- ▶ Kızlardan Bolette, gerçek dünyayı tanımak isteyen, yaşadığı yerde kalmak istemeyen biridir.
- ▶ Ellida gibi iki erkek arasında kalmıştır. Lyngstrand ile Arnholm.
- ▶ Üst sınıfta olmanın ayrıcalıklarından hoşlanır.
- ▶ Babasının kızıdır, ona itaat eder ve babasının gücünden faydalanır.
- ▶ Abla olmaktan dolayı Hilde üzerinde, işveren olmaktan dolayı Ballsted üzerinde, yerleşik olmaktan dolayı Lyngstrand üzerinde, genç olmaktan dolayı Arnholm üzerinde tahakküm kurmaya çalışır.
- ▶ Ezen sınıfın ezilen tarafında konuşlanmıştır.
- ▶ Arnholm öğretmen olmanın gücünü ve gidiş biletinin olmasının avantajını kullanarak Bolette ile savaşımlar verir ve iyi bir taktisyen olarak ataerkinin ve öğretmenliğinin artılarını da iyi kullanarak avantaj sağlar.
- ▶ En başından beri ona öğretildiği şekilde ataerkinden gelen gücün etkisi altındadır ve sonunda itaat eder.

Bolette

- ▶ Mülk sahibidir ve mülkünü terk edemez bu nedenle sistemi de terk edemez, daha fazlasını ister, düzenin sürmesi yönünde hareket eder.
- ▶ Baştan beri Arnholm'un ataerkinden gelen gücünün etkisi altındadır.
- ▶ Sonunda kendisine öğretildiği ve babasının kızı olmasının getirdiği yatkinlıkla Arnholm'a itaat eder.
- ▶ Ellida ile bir sorunu yoktur ve hatta Arnholm'un çekim alanına girmeden önce yaklaşma çabası bile vardır.
- ▶ Diğer kadınlarla bir araya gelmeyi başaramadığından güçlenme olanağını da bulamaz.
- ▶ Ataerkinin ritüellerinin dışına çıkamadığından ataerkinin dışına da çıkamaz.
- ▶ Toplumsal cinsiyet normlarını kabul eder ve ataerki hapishaneye tıklır.
- ▶ Bollette kardeşlerden evcilleşmiş olanıdır.

Bahar Akpınar Kaleminden Denizden Gelen Kadın



Oyunun Künyesi

- İbsen'in «**Münih Trilogyası**» olarak adlandırılan oyunlarının ilkidir. Diğer oyunlar; «**Rosmersholm**»(1886) ve «**Hedda Gabler**» (1890)
- Diğer iki oyunda intihar ile biten son Denizden Gelen Kadın'da mutlu sonla biter.
- İbsen 1867 yazını Danimarka'nın bir sahil kasabası olan Saeby'de geçirmiş ve bu kasabada yaşamış olan yazar Adda Ravnkilde'nin hikayesinden etkilenmiştir.
 - Ravnkilde yazar olmak ister ama kocası buna izin vermez ve eş olarak kendisine adaması gerektiğini söyler bu yönde baskı yapar, Ravnkilde baskıya dayanamaz ve yirmi yaşındayken intihar eder.
- İbsen genç kadının hikayesini oyuna taşır.



Bahar Akpınar, Denizden Gelen Kadın

Toril Moi, Ibsen'in Denizden Gelen Kadın ile gerçek anlamda ilk modernist oyunu olan Bir Bebek Evi'nin sonunda sorduğu **“mutlu bir evlilik nasıl olmalıdır?”** sorusunu kısmen de olsa cevapladığı bir oyun olarak niteler.

Ibsen'in olgunluk döneminde yazdığı en mutlu oyun olan Denizden Gelen Kadın, opera ve edebiyatın iki önemli eseriyle de bağlantılar taşır.

Birincisi Wagner'in Uçan Hollandalı Operası diğeri ise

Hans Cristian Andersen'in Küçük Deniz Kızı Masalıdır.



Uçan Hollandalı Operası, Wagner

Norveç fiyordlarındaki Ellida'nın, kendisinin de anlayamadığı bir tutkuyla bağlı olduğu yarı hayalet yarı gerçek denizcisi ile gerçek aşkı bulmak için dünyanın bütün okyanuslarını dolaşmaya çıkan diğer denizci, Uçan Hollandalı, tematik yakınlıklar gösterir.

Ellida gibi, Wagner'in kadın kahramanı Senta da gizemli denizcinin hayalini kurar. Bir gün kaptan olan babası yanında Uçan Hollandalı ile gelir ve Senta hayalini kurduğu denizcinin o olduğuna inanarak denizcinin evlenme teklifini neşe içinde kabul eder.

Bir takım yanlış anlamalar sonucunda Senta'nın kendisine sadık kalmadığını düşünen Uçan Hollandalı, hayalet gemisine binip gider. Bağlılığını göstermek isteyen Senta bir tepeden atlayarak intihar eder. Onun kendini kurban edişinin asaleti Uçan Hollandalı'nın ruhu üzerindeki lanetin kalkmasını sağlar ve opera iki sevgilinin ruhlarının mutlulukla cennette yükselmesiyle biter.

Wagner'in bu operası ilk olarak 2 Ocak 1843 tarihinde Dresden'de sahnelenir.

Küçük Denizkızı Masalı, Andersen

Andersen'in öyküsünde saf ve masum denizkızı on beşinci yaş gününde masallardan dinledikleri yeryüzüne gidip geri geleceklerdir. Ancak en küçük denizkızı geri dönmek istemez, yeryüzünde görüp aşık olduğu prensle kalmak ister. Bunun üzerine kızın büyükannesi deniz büyücüsüne gider. Deniz büyücüsü küçük denizkızının kuyruğu alıp istediği bacakları verir ancak bir şartı vardır. Denizkızı sesini kaybedecektir. Aşkı uğruna bu zor şartı kabul eden kız bacaklarına kavuşur kavuşmaz prensin yanına gider. Ancak prens kızın konuşmadığını fark edince ona kardeşi gibi davranmaya başlar. Prens bir prensesle evlendiği gece denizkızı her adımda büyük acılar çekerek sabana kadar dans eder, Eğleniyormuş gibi görünen kızın dansı ve kahkahaları kalbinde sakladığı aşk uğruna kendini kurban etmekten başka bir şey değildir.

Uçan Hollandalı 'da olduğu gibi Küçük Denizkızı 'nda da aşık genç ve masum kadın ölüme gider.

Oyunun Analizi: Evlilik Eleştirisi

- ▶ Oyunun ana fikri evlilik eleştirisidir. Evlilik kurumunun eleştirisinden çok evliliğin şekli eleştirilmektedir. Evlilik nasıl olursa mutlulukla sürer sorusuna cevap aranmaktadır.
- ▶ Sonuç; «**koca karısına özgürlük tanırsa evlilik kurumu düzgün işler**»
- ▶ Ellida'ya tanınan özgürlük tutsaklığını seçme özgürlüğüdür.
- ▶ Ellida ile Nora arasındaki koşutluk bir boyutuyla Bolette ve Nora arasında da kurulur. Nora eğitim için evi terk ederken Bolette eğitimi için evlenir.

Oyunun Analizi: Feminist Motifler

- ▶ Oyun yükselen feminist dalga ile Viking kültüründen beslendiği aşikardır.
- ▶ Oyundaki Feminist Motifler: Üç temel motiften söz edilebilir:
 - ▶ Anne-kız ilişkisi
 - ▶ Güçlü kadın karakterler
 - ▶ Kadının kaçıışı

Oyunun Analizi:Annesiz Kadınlar

- ▶ Oyunda anne-kız ilişkisi annesizliğe dönüşmüştür. Oyunun temel karakteristiğidir. Bütün kadın karakterler annesizdir. Anneler yokken babalar tüm güçleri ile varlıklarını sürdürür.
- ▶ Lyngstrand da anneden yetimdir.
- ▶ Kadın kimliklerin kurucu ögesi anne olmak değildir.
 - ▶ Bolette evi çekip çevirir ama anne değildir.
 - ▶ Ellida anne olmuş ama sürdürmeyi becerememiştir. Çocuğunu yaşatmayı beceremiştir.
- ▶ Kadın kimlikler erkekler ile ilişkisi üzerinden tanımlanır.
 - ▶ Ellida Wangel'in hastası ve eşi
 - ▶ Bolette ve Hide Dr Wangel'in kızları
 - ▶ Bolette Arnholm'un öğrencisi ve müstakbel eşi
 - ▶ Ellida'nın öteki olabilmesi için bile bir erkek karaktere (yabancı) ya ihtiyacı vardır. Ellida'nın denize aidiyeti bir erkek üzerinden Freeman/Jonston üzerinden kurulur.
- ▶ Önceden bir hiç olan kadın (eril kurallar doğrultusunda) eş, anne, sevgili olabilmektedir.

Oyunun Analizi:Güçlü Kadın Karakterler

- ▶ Güçlü kadın karakterler;
 - ▶ Ellida başat güçlü kadın karakter (ama bağımsızlığından söz edilemez) onu Hilde ve Boletta izlemektedir.
 - ▶ Karanın (yerleşik düzenin) değerleri ile Hilde geçmiş, (iskankar çocukluk) Bolette şimdi (ataerkil ekonomi içinde dolaşıma girmiş meta) Ellida ise evcilleşerek düzene ayak uyduran gelecektir.
 - ▶ Denizin (Öteki/başına buyruk düzensizlik) değerleri ile bakıldığında Ellida geçmiş, (karaya vurmuş deniz kızı debelenip durmakta can çekilmektedir.) Bolette son noktada ataerkil düzene teslim olur, şimdiyi temsil eder, Hilde ise isyankardır ve gelecektir. Evliliği bir matem gibi görür gelinliği siyahtır.
 - ▶ Tek başına Ellida üzerinden değerlendirildiğinde; geçmişte bir deniz kızıydı, bağımsız ve devingen, şimdi karaya uyum sağlamaya çalışır ve gelecekte karaya uyum sağlayarak evcilleşir.

Oyunun Analizi: Denizin Rolü ve Darvici Tez

- ▶ Deniz oyunun dinamiklerinden biridir. Deniz tek başına bir anlam oluşturmaz kara ilke ilişkisi bir anlam ifade eder.
- ▶ Deniz karaya göre ötekidir,
- ▶ Deniz güvenilmez, özgür ötekidir, kadını temsil eder. Kara ise yerleşik düzendir ve ata erkinin kuralları ile yönetilir.
- ▶ **Deniz kadının geldiği yer olarak geçmişe aittir. Geçmişe takılıp yaşamak mümkün değildir, iki seçenek vardır; adapte olmak veya yok olmak (Darwinci tez)**
- ▶ Oyunun finalinde de Ballestad'ın ağzından evrim sürecinin adaptasyonla son bulduğu, deniz kızının insana evrildiği ve karaya yerleştiği açıklanır.

Oyunun Analizi-Kapatılma/Kaçma (Evcilleşme)

- ▶ Evcilleşmiş ve kullanışlı melek kadın örneği Havva; kötü ve vahşi kız kardeşi Lilith
- ▶ Havva modeli Bolette ve Lilith modeli ise Hilde ile çizilmiştir. Ellide eşikte durur.
- ▶ **Oyun evcilleşmesinin hikayesidir. Evcilleşme ataerkil bir süreçtir.** Kadını veya doğayı araçsallaştırarak kullanabileceği nesnelere dönüştürür. Nesneleşebilir olanlar yararlı ve iyi olarak tarif edilirken evcilleşmeye direnenler zararlı ve vahşidir.
- ▶ **Ataerkil mekanizma: »evcilleş ya da yok ol« der, başka seçenek yoktur.**
- ▶ Evcilleşme sürecinin ardından Ellida ataerkil toplumda kadından beklenen toplumsal cinsiyet normlarına göre davranmaya başlar ve belirlenmiş kadınlık kalıpları içine girer.
- ▶ Kapatılmanın olumlanmasıyla son bulur, evcilleşir.
- ▶ Andersn'in insan olmayı başaramadığı için deniz köpüğüne dönüşmek zorunda kalan Küçük Deniz Kızı, İbsen'in dünyasında Prens'in zevcesi olmayı başarıp insana dönüşür. Ellida deniz adamına hayır der, Bolette'den ev işlerini devralır.

Oyunun Analizi-Kapatılma/Kaçma (Evcilleşme)

- ▶ Sonucu ortaya çıkaran erkeğin tutumudur.
- ▶ Oyunda kadının erkeğe bağımlı olmasına rağmen yine de kaçmayı başarabilmiştir.
- ▶ Kapatılma ve Kaçma Nora ile Denizden Gelen Kadın'da farklıdır.
- ▶ Noranın yönelimi eş ve anne olmayı geride bırakıp evi terk etmek iken Ellida tam ters doğrultuda sokağı terk ederek eve kapanır.

Oyun Analizi-Hastalık/İyileştirme

- ▶ Karşımıza hastalıklı bir kadın Ellida çıkar. Geçmişi nedeniyle rusal bir çöküntü yaşayan, ne yaptığını bilmeyen, sürekli acı çeken biridir. Histeriktir.
- ▶ Dr Wangel doktor olarak karşımıza çıkar. Oyun boyunca Ellida'yi iyileştirmeye çalışır.Hatta iyileştirme uğruna eski sevgilisi olduğunu sandığı Arnholm'u eve davet etmekten çekinmez.
- ▶ Yabancı ile gitmesini bile göze alarak Ellida'yı özgür bırakır.
- ▶ **Fedakar koca/hastası için elinden gelen her şeyi yapan iyi bir doktordur.**
- ▶ Oyun adeta psikanaliz seansı gibi ilerler; Ellida geçmişi ve bilinçaltına ittikleri ile yüzleşir, sağlığına kavuşur. İyi bir eş ve anne olur.
- ▶ Tıplaştırılmış bir mekan otoriter/hiyerarşik bir ilişki üretir özü itibariyle ataerkindir.
- ▶ Toplumsal cinsiyet bakımından eril konumdaki Wangel ayrıca Doktor kimliği ile de eril bir kimlik Ellida ise hasta konumuyla dişil ve itaat eden konumdadır.

Oyun Analizi-Hastalık/İyileştirme

- ▶ **Cesur doktor Wangel Ellidayı radikal bir yöntemle ona özgürlüğünü vererek iyileştirir. (İbsenin oyunlarının ana temeli gerçekli ve özgürlük bağlamında kurulmuştur)**
- ▶ Gerçeklik iki düzelemde gerçekleşir;
 - ▶ Önce Ellida geçmişini itiraf ederek arınır.
 - ▶ İkinci aşamada takılıp kaldığı ilkelik düzlemi deniz kızı kimliğinden kurtularak evrim basamağının bir üst kademesine (insanlığa) terfi eder.
- ▶ Karanlık kıta/deniz olmak kadının taşıdığı muhalif ve gizli bir güçtür.
- ▶ Doktor Wangel ve koca Wangel Ellida üzerindeki haklarını kaybetmemek için el ele verirler ancak her ikisi de Ellida'yı anlamaz.
- ▶ Burada yaratılmış tıp rejimi Ellida üzerinde tahakküm kurmak için yaratılmıştır.

Oyun Analizi-Hastalık/İyileştirme

- ▶ **Wangel'in Ellida'yi iyileştirmesi toplumu düzene sokma, Ellida'nın direnişi de toplumsal muhalefet olarak okunabilir.**
- ▶ Doktor figürü karanlık kıtayı işgal etmek için geçmişini didikleyip durur.
- ▶ Sorgulama/soruşturma/itiraf şiddet içeren bir yoldur ve sorgulanan Ellida kurban, sorgulayan Doktor hükümrandır.
- ▶ Tahakkümcü öğrenci-öğretmen ilişkisi Bolette ve Arnholm arasında da yer alır.

Oyunun Analizi-Aşk/İlişki

- ▶ Oyunda hiçbir ilişki aşk içermez,
- ▶ İlişkileri tanımlamak için kullanılan dilin sözcüklerin hiç biri aşk ve sevgi ifadesi değildir.
 - ▶ Sahip olmak, İzin vermek/vermemek, ait olmak, götürmek/göndermek, korumak, kollamak, hakkı olmak, özgürlüğünü vermek
- ▶ **Ataerkil ilişkiler aşkı kapsamaz**

Oyunun Analizi-Aşk/İlişki

- ▶ Kadın karakterler açık sözlüdür, kaypak değildir
- ▶ Gelecek kaygısı ve mülkiyet kaygısıyla hareket etmezler
- ▶ Kadın karakterler aşk düzleminde, erkek karakterler ilişki düzleminde dururlar,
- ▶ Aşk kadına özgüdür, çünkü direnişçi olan kadınlardır, erkekler değil
- ▶ Bedelini ödeseler de eril alanı terkedecek güçtedir kadın karakterler
- ▶ Wangel-Ellida/Freeman-Ellida/Arnholm-Ellida/Bolette-Arnholm arasında aşk yoktur, erkek karakterlerin ana yönelimi sahip olmaktır.
- ▶ Yaş ataerkil toplumlarda erkeğin lehine işlemektedir.
- ▶ Oyunda Ellida'ya bir erkekle kalma veya diğer erkekle gitme seçenek olarak sunulur, tek başına var olma seçeneği sunulmaz. Kime tabi olacağını seçmek bir özgürlük alanı değildir.

Oyunun Analizi/Tahakküm İlişkisi

- ▶ Oyunda Arnholm öğretmen kimliği ile Bolette'ye, Wangel doktor kimliği ile ve yabancı talepkar tutumu ile Ellida'ya tahakküm kurar.
- ▶ Oyunun sonunda bütün tahakküm kuran karakterler

TİYATRO

İstanbul

Bir tiyatro daha...

İstanbul, Ortaokul Tiyatrosu ile, yeni bir tiyatro daha kazandı. Doğrusunu söylemek gerekirse, Ortaokul topluluğu geçen mevsimdenberi faaliyetlerdi. Pangalılı sinemasında, saat 18'de "Te Tiyatrosu" adı altında başarılı temüller vermişti. Bu bakımdan şimdiki İstanbul'un kazandığı, Beyoğlu'nda, Tünel'e yakın sokaklardan bütün hemin köşesinde, büyük bir işhanın zemin katına yerleşti. 260 kişilik yeni bir tiyatro salonudur. Burada evvelce bir eğlence yeri, bir bar vardı.

Lâle, Ortaokul'un bu küçük tiyatroyu ne emekler, ne gayretler pahasına meydana getirdiğini tahmin etmek zor değildir. Bir eğlence yeri mi, sahne ve salonuyla, kullanışlı bir tiyatro haline sokmak için kim bilir ne mali yüklerin altına da girmişti! Ama bu sifer en önemli zorluklardan birini yendiği de muhtemeldir. Zira önel sanat topluluklarının belini büken, binasızdır. Gipe gelinin yünde korkunç alıp, güldürdükten başka, her mevsim, kime kime olacağı pek kestirilemeyen tiyatro binası! Şimdi bu endişeden kurtulmuş, kendi mali olan bir bina ve karışması olan Ortaokul topluluğunun burada çalışmak, güzel oyunlar çıkarmak ve İstanbul seyircisini kendine bağlamakta başka bir kaygısı kalmıyor. Geçen mevsim furdalı bir denemeden geçmiş olan Ortaokul'un büyük çalışma gücü, olmak kimlerin azmi ve sağlam sanat anlayışı bu işi başarmasına yardımcı ol-

Yeni bir İhsen

Ortaokul Tiyatrosunun ilk temülleri İstanbul seyircisine yeni bir İhsen tanıyor: Bide pindire kadar oynamamış olan "Denizden Gelen Kadın" -1888- Yirmiye yıl sonra sahneye çıkan bu eserle Norveçli dil, yeni bir sanat tiyatrosuna perdesini açmak ve hangi yolda yürümek istediğini göstermek için seçilebilecek en mühim yazarlardan biridir işlenir.

"Denizden Gelen Kadın", İhsen'in fikir ve izden yana buğun 1-çin zamanajımıza ugramış gelen emelleri içinde, evlilik meselesini hâli bir "değin-tokuş", bir "alışveriş" zihniyetiyle geçen toplumunda, yankılar uyandırabilecek güste bir oyun. Ellide'ün, satarlarında büyük yay farkı olan dul bir adamla, yedim kızların hubu Doktor Wagner'le evlenmeden önce gönlü verdiği ve

yıllarca unutulmadığı derinci, sonunda hayattan bekediklerini, umduklatın bulamayan nice hayalperest gen; kadının büyüme kaplıklarını bilmeyen bilmek, tadınanmış tatmak, memur olan yapmak, dar a-fakları bırakıp enginlere açılmak arzusu değil midir? Nitekim bu arzu, oına gerçekten seven kocası, Ya-batçı ile galep gilmekte kendini tamamiyle serbest bıraktığı zaman hava alan bir bölün gibi sönmeyecek. Ellide'ya o güne kadar fakında olmadan içinde yaşadığı cenneti, kendisini bekleyen huzur ve sükun dobi sadetli, zevkli vasıfeleri anlamak fırsatını verecektir.

İhsen, Norveç kıyılarının buğulu 7e loğ havası içinde, vakasını "usta"



"Denizden Gelen Kadın" da Hâle Ortaokul

Buğu gilmeyen emek

luka'yörlümekte ve savunacağı fikri de son penderye kadar seyirciden çok güzel vaklansaktadır.

Sahnedeki oyun

"Denizden Gelen Kadın" Lâle Ortaokul'un ferketmemiş inikân ol-mayan bir tına ile, tizlikle sahneye boyunaj. Teoman Ottorin gir yök-lü dekorları içinde en önemli olanı, İhsen kolumu ve Kuzey kıyılarının durgun havasını seyirciye ulaştırıyor.

Oyuna gilinece. Ne yazık ki oyun, bürüdüyle, rejinin ve dekorun yarattığı havayı tamamiyemiyor. Belibaş rollerde gıver çarpan ya hücumundan fazla dramatik, ya da, tersine, çok durgun ve beyecan-sız ifade, dengesi bir türlü kuramıyor. Bütün roller Lâle Ortaokul'un -son penderlerle normal doku-mu bulduğu- canlı, duygulu oyuna ha-

kim olabileceydi. "Denizden Gelen Kadın" temülleri mevsim sonunda kadar seyirciyle dolup taşabilir.

Bununla beraber Lâle Ortaokul, ilk penderler için izniyomu yüksek -okodajlarını durgunluğa yitir-dan de biraz izatrali oyunuyla da zevkle seyrediliyor. Lyngstrand'da Butçin Ortaokul, Hilda da Can Diritim temülleri gamlı havasına bir tazelik getiriyorlar. Bolatta'da Anı Şahna-zar rahat oyunu ve teniz dikajopolu-la dilkati çekiyor. Kuşuk Ballewed münde İbrahim Delekiz kusuruz bir İhsen kişisi. Sadri Alipa Yahan-cıya muhtacolduğu diri ve exaralı hüviyeti ilçili bir oyunla "Fantoma-lığa dögüden" veriyor. Doktor Wagner'de Mümtaz Ener, bu tecrübe-li ve değerli sanatçı, ne yazık ki alk kalyon. Haldun bir goede buz-zırlanıp çıkma gibi örek bir hali var. Tonların hüviyeti, en kü-

çük bir reaksiyona bile yer vermeyen oyunu seyirciye bu hini veriyor.

Satıldı Ev

Ahmet Kallı Tecerri Şehir Tiyatrosunda -şimdi Kadıköy bölün-münde- oynanan yeni telif piyesi insanı hayal kırıklığına uğrattıyor. "Köğüş" ve "Küçük" gibi sahne-mize önün deşerde iki eser vermiş olan bir yazar, "Satıldı Ev" gibi her bakımdan zayıf bir denemeyi rampağına kırışık bağ çıkarmış.

Vakti Ankara'da geçiyor. Koca ki-sa ilker tabloya bölünmüş. ÜÇ per-de içinde canlandırılmak istenen, maddi - mânevî yorgunluklar unon-da, bir gün iddetli bir "yük" geçir-miş, yusunu kaybetmiş, bir yıl son-ra iy olmuş, sonra gr- kaybetmiş bir aile buha- Kayınun baziı kükleni. ya için "demiş" olan

Türk Tiyatro Sahnesinde Denizden Gelen Kadın

Robert Wilson- Susan Sontag Projesi



Türkiye'de 10. İKSV Tiyatro Festivalinde uyarlaması Robert Wilson yönetiminde sahnelendi
1998 Muhsin Ertuğrul Sahnesi



The Print Room at the Coronet, London



Kaynak: <https://fika-online.com/2019/03/18/henrik-ibsen-comes-to-london/>

Rose Theatre Kingston's



Kaynak: <https://www.ayoungertheatre.com/review-the-lady-from-the-sea-rose-theatre-kingston/>



Kaynak: <https://theartsdesk.com/theatre/lady-sea-rose-theatre-kingston>



Donmar Warehouse, London, *The Lady from The Sea*



Tom McKay (Arnholm) and Helena Wilson (Bolette) in The Lady from the Sea. Photograph: Manuel Harlan

Kaynak:<https://www.theguardian.com/stage/2017/oct/19/the-lady-from-the-sea-review-ingenious-ibsen-at-a-rate-of-knots>

Jake Fairbrother as the Stranger in The Lady from the Sea. Photograph: Manuel Harlan



<https://www.theguardian.com/stage/2017/oct/19/the-lady-from-the-sea-review-ingenious-ibsen-at-a-rate-of-knots>

Finbar Lynch (Dr Wangel) and Nikki Amuka-Bird (Ellida) in *The Lady From The Sea*.
Photo: Manuel Harlan



Kaynak:<https://www.theguardian.com/stage/2017/oct/19/the-lady-from-the-sea-review-ingenious-ibsen-at-a-rate-of-knots>



Dünya Sinemasında The Layd from The Sea



Heart of Lightness (2014), Aydınlığın Kalbi

Filmin Künyesi

- Yönetmen :Jan Vardoen
- Senarist: Jan Vardoen , Petter Holmern Halvorsen
- Oyuncular: Sam Heughan, Laura Donnelly, James Bachman, Richard Lumsden, Rosie Day
- Yapım : 2014, Norveç
- Türü : Dram
- Orijinal dil: Norveççe
- Türkiye'de İstanbul Modern Sanat Müzesinde Norveç Film Günlerinde gösterildi.

Filmden sahneler



Filmden sahneler



Filmden sahneler



Kaynak: <https://www.sinemalar.com/film/227208/heart-of-lightness>

Kaynakça

- ▶ Denizden Gelen Kadın, Henrik Ibsen
- ▶ Ibsen'in Kadınları, Bahar Akpınar
- ▶ <https://fika-online.com/2019/03/18/henrik-ibsen-comes-to-london/>
- ▶ <https://www.ayoungentheatre.com/review-the-lady-from-the-sea-rose-theatre-kingston>
- ▶ https://en.wikipedia.org/wiki/The_Lady_from_the_Sea
- ▶ <https://www.theguardian.com/stage/2017/oct/19/the-lady-from-the-sea-review-ingenious-ibsen-at-a-rate-of-knots>
- ▶ <https://theartsdesk.com/theatre/lady-sea-rose-theatre-kingston>
- ▶ <https://kazimsimsek.com/2007/12/04/denizden-gelen-kadin-adli-oyun/>
- ▶ <https://robertwilson.com/lady-from-the-sea>
- ▶ <https://www.sinemalar.com/film/227208/heart-of-lightness>
- ▶ Feminist Kuram Doğrultusunda Bir Okuma/Sahneleme ve Bir Örnek Çalışma;Denizden Gelen Kadın (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tiyatro Bölümü Ana Bilim Dalı Doktora Tezi Hakan Altun 2008)



Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

**Halise Cihan Durmuşoğlu
İstanbul, 31 Ocak 2024**

